

چهره روز

«معتمد آریا» برگزیده جشنواره «داکا» شد

● **شرق:** «فاطمه معتمدآریا»، بازیگر تئاتر و سینما توانست در چهاردهمین جشنواره بین‌المللی فیلم «داکا بنگلادش» برای فیلم «نبات» به کارگردانی «الچین موسوی اوغلو»، عنوان بهترین بازیگر نقش اصلی زن را به دست بیاورد. با کسب این جایزه، «معتمدآریا» چهارمین افتخار بین‌المللی را برای این‌فيلم، در عنوان بازیگر به دست آورد. پیش از این، این بازیگر در چهارمین دوره جشنواره فیلم‌های شرق اروپا که در وین برگزار شد، جایزه ویژه دریافت کرد، این درحالی است که هیات داوران این جشنواره که در هر دوره بابت کارگردانی فیلم کوتاه مستند و بلند به برگزیدگان جایزه می‌دهد، امسال بعد از اتمام جوایز اعلام کرد که نتوانسته تأثیر فوق‌العاده بازی در سکوت «معتمدآریا» در فیلم «نبات» را نادیده بگیرد و به‌همین‌دلیل در این دوره تصمیم گرفته استثنائا یک جایزه رسمی هم به «فاطمه معتمدآریا»، بازیگر فیلم «نبات»، بدهد. با توجه به کسب چهار جایزه بین‌المللی برای فیلم «نبات» و نیز دریافت جایزه بهترین بازیگر نقش اصلی زن در نهمین دوره جوایز سالانه اسکرین «آسیاباسیفیک» معروف به «اسکار آسیایی APSA» برای فیلم «بهمن» به کارگردانی مرتضی فرش‌باف، «فاطمه معتمدآریا» توانست با کسب پنج جایزه بین‌المللی در مدت دو ماه، رکورددار بیشترین جوایز بین‌المللی در ایران را از آن خود کند، این درحالی است که این بازیگر، رکورد بیشترین جایزه بازیگری در ایران را نیز تاکنون برای خود نگه داشته است. «نبات» که پی‌ش‌تر در جشنواره ونیز ۲۰۱۴ به نمایش درآمده و همچنین در اسکار ۲۰۱۵ نماینده کشور آذربایجان بوده، روایتگر داستان نبات (با بازی فاطمه معتمدآریا) است که در بحبوحه جنگ در یک روستای دوردست و کوچک زندگی کرده و فقط از طریق فروخته شیر که از تنها گاوِش به دست آمده، امرار معاش می‌کند. با گسترش جنگ، روستای محل زندگی نبات کاملاً متروک می‌شود و او ناچار است به‌تهایی‌در این روستا زندگی کند. «نبات» از جشنواره بین‌المللی فیلم فجر نیز جایزه دریافت کرده است.

ادامه از صفحه ۱۱

یورش به آسمان

● در این دوره قوانین مترقی بسیاری برای اولین‌بار در تاریخ اجرائی شد مثل: سپردن اداره کارخانه‌ها به اتحادیه‌های تعاونی کارگری، لغو مالکیت خصوصی و اجتماعی‌کردن آن، تغییر سلسله مراتب کار و وضع جدید خدمات عمومی، آموزش رایگان، جداسازی نهادهای دولت، دادگستری و آموزش از کلیسا، لغو مجازات اعدام و سوزاندن گیوتین به عنوان نماد آن در مقابل مجسمه ولتر، حقوق برابر، آزادی بیان و مطبوعات، آزادی اجتماعات و…ولی فقط سه دهه طول کشید تا بسیاری از دستاوردهای درخشان از بین برود، جریان مارکسیسم دوشقه شد، عده‌ای به سمت بلشویسم رفتند و عده‌ای به سمت سوسیال‌دموکراسی، دوره تاریخی که بنامین در «تذهایی درباره تاریخ» با یاس و امید درباره آن می‌گوید: «در اندیشه مارکس طبقه میاز و ستمدیدی، در مقام آخرین طبقه به‌بندکشیده، در مقام آن انتقام‌گیرنده‌ای ظاهر می‌شود که رسالت رهایی را، به نام نسل‌های بی‌شمار پایمال‌شدگان، به انجام می‌رساند. این باور که برای مدتی کوتاه در گروه اسپارتاکیست ظهور و خیزی دوباره یافت، همواره از دید سوسیال‌دموکرات‌ها امری مردود بوده است. آنها عملاً موفق شدند در سه دهه نام بلانکی را از صفحات تاریخ محو کنند. آنها طبقه کارگر را واداشتند تا هم حس نفرت و هم روح ایثار خویش را از یاد ببرند، زیرا هر آنچه آنها را تغذیه می‌کند بیشتر تصویر نیکان به بندکشیده است تا تصویر نودانگان رهاشد از بند».

یک اتفاق ساده

● این ستون هفتگی، استثنائا امروز منتشر نمی‌شود.

عسل عباسیان: پس از اعلام فهرست نامزدهای جایزه اسکار، برخی از آفریقایی-آمریکایی‌های مشهور سینما، اسکار را تحریم کردند. چندین چهره سرشناس صنعت سینما از جمله ویل اسمیت و اسپایک لی در اعتراض به نبود هم‌نژادهایشان در فهرست نامزدها اعلام کردند در این مراسم شرکت نخواهند کرد. این دومین‌سال پیاپی است که هیچ بازیگر آفریقایی-آمریکایی در میان نامزدهای چهار رشته اصلی بازیگری اسکار وجود ندارد. در پی این اتفاق، آکادمی علوم و هنرهای سینمایی اعلام کرد برای دوبرابرکردن تعداد اعضای زن و ایجاد تنوع نژادی در میان اعضای آکادمی تا سال ۲۰۲۰ دست به یک‌سری تغییرات عمده خواهد زد.

شریل یون آتکس، رئیس آکادمی علوم و هنرهای سینمایی، در پاسخ به انتقادات علیه کمبود تنوع نژادی در میان نامزدهای جایزه اسکار اعلام کرد آکادمی در راستای حل این مشکل دست به تغییراتی خواهد زد. او پیش از این نیز اعلام کرده بود در چهار سال گذشته در شرایط عضویت در آکادمی، تغییراتی داده شده تا تنوع کافی در میان اعضا تضمین شود، ولی این تغییرات سرعت کافی نداشته است. در همین راستا سه عضو جدید به اعضای هیأت‌رئیس‌ه آکادمی اضافه خواهند شد تا تنوع در سطوح رهبری آکادمی نیز افزایش یابد. البته این یک سوی قضیه است؛ چون از یک سو شارلوت رمپلینگ، بازیگر (۴۵سالگی) هم تحریم اسکار توسط آفریقایی-آمریکایی‌ها را نوعی نژادپرستی علیه سفیدپوستان قلمداد کرده است. رمپلینگ که برای بازی در «۴۵سال» نامزد جایزه بهترین بازیگر نقش اول زن شده، گفت: «ما هیچ وقت نمی‌فهمیم واقعا تبعیض بوده است یا نه. اما شاید به این دلیل باشد که هیچ بازیگر آفریقایی-آمریکایی شایسته نامزدشدن نبوده است».

مایکل کین هم در واکنش به این ماجرا از بازیگران آفریقایی-آمریکایی خواسته بردبار باشند. او دراین‌باره گفت: «بازیگر آفریقایی-آمریکایی کم نیست. نمی‌شود به خاطر رنگ پوست به یک بازیگر رای داد».

کامیار محسنیان، منتقد سینما نیز دراین‌باره به «شرق» می‌گوید: «تبعیض در اسکار پیش از این هم سابقه داشته. تا جایی که سال ۱۹۳۹ وقتی هتی مک دنیل، به خاطر لنگای نقش مامی در «برادرقت» نامزد دریافت جایزه بود، هم برای ورود به مراسم مشکل پیدا کرد. آن زمان فضای عمومی آمریکا طوری بود که چنین اتفاقی بعید نبود. اما به‌مرور بعد از حضور ستاره‌های آفریقایی-شرق، پرونده شکایت خانواده فرهاد از سازمان صداوسیما در مورد پخش بدون اجازه آثار این آهنگ‌ساز و خواننده درحال پیکیری است و به گفته وکیل آثار هنری و اداری فرهاد، جلسه بعدی این دادگاه اردیبهشت سال ۹۵ تشکیل خواهد شد. حمید کاظمی در زمان حیات فرهاد، وکیل و مسئول رسمی کارهای هنری و اداری فرهاد بوده و متعاقبا این مسئولیت را طی تجدید وکالت‌نامه رسمی از سوی خانواده فرهاد عهده‌دار شده است. او زمانی متحمل خسارت مالی ناشی از تغییر نظر مرکز موسیقی ارشاد در رابطه با مجوز صادرشده، به سبب ذکر نام شاعر آثار در دفترچه اینسرت و روی CDهای تکثیرشده در سونیس مجبور به انهدام مجموعه آثار شد. کاظمی در حاشیه نقاش مامی که به مناسبت زادروز فرهاد برگزار شد، درباره پیکیری وضعیت انتشار آثار فرهاد و احقاق حقوق مادی و معنوی آثار این آهنگ‌ساز و خواننده به «شرق» گفت: «ساخت هرگونه کلیپ از این آثار به‌عنوان تحریف و خیانت و سوءاستفاده شمرده شده و نه تنها خاطر علاقه‌مندان را مکدر کرده است، بلکه مخالفت و اعتراض آنها را برمی‌انگیزد».

او در رابطه با وضعیت صداوسیما در دادگاه و رای صادرشده عنوان کرد:«دادگاه بدوی و کارشناسی یک‌نفره و هیات سه‌نفره به صلاح‌دید دادگاه بدوی در سال‌های ۹۱ و ۹۲ برگزار شد و در سال ۹۳ سازمان صداوسیما در دادگاه بدوی به نظر هیات سه‌نفره هیچ‌گونه اعتراضی نداشت و در نتیجه دادگاه بدوی بر بنیای نظر هیات کارشناسی سه‌نفره حکم و رای لازم بنا به تشخیص خود از اسناد، مدارک و بررسی‌های مستدل را مبتنی بر محکومیت صداوسیما، صادر کرد و سازمان صداوسیما نیز در

هنر

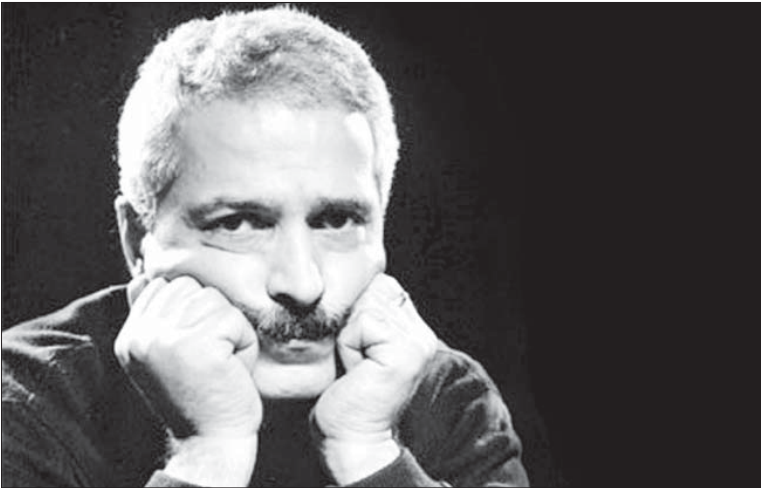

هتی مک دنیل، برنده نقش مکمل زن اسکار ۱۹۳۹

در پی نامزدشدن آفریقایی-آمریکایی‌ها صورت‌گرفت

تحریم نژادی «اسکار»

آمریکایی در سینمای هالیوود، اوضاع بهتر شد. واکنش کنونی آفریقایی-آمریکایی‌ها و عکس‌العملی که دارند، سنگین و دور از انتظار است چون در سال‌های اخیر آنها اغلب سهم خوبی در جوایز داشتند. مسئله این است که اسامال در رشته‌های بازیگری،گزینه‌های چندان درخشانی هم نداشتند. شاید تنها کاری که می‌شد انجام داد نامزدی ویل اسمیت و ادريس البا طبق رویه گلدن‌گلوب بود که این دو نفر هم گزینه‌های قوی‌ای نبودند تا رودروزی دیگر

پیکیری چندساله نتیجه داد

دستور ممانعت پخش آثار فرهاد از صداوسیما

پروسه زمانی مشخص‌شده، هیچ‌گونه اعتراضی نکرد اما براساس تجدیدنظرطلبی خواهان برای بررسی دقیق‌تر و برآورد دفعات خلاف‌های صورت‌گرفته و مشخص‌شدن جزئیات به دادگاه تجدیدنظر تهران ارسال شد. در این دادگاه، سازمان صداوسیما به نظر هیات کارشناسی اعتراض کرد و پرونده به هیات کارشناسی پنج‌نفره ارجاع شد که سازمان صداوسیما به دلیل ممانعت از تحویل و همکاری با کارشناسان در کنترل کنداکتورهای پخش، امکان روشن‌شدن

خوبی نداشتند. از طرفی در سال‌های اخیر توجه خوبی به آفریقایی-آمریکایی‌ها شد. امروز به نظر می‌رسد این واکنش بیشتر بر حاشیه‌ها تکیه دارد. یک زمانی از آلبر کامو پرسیدند جیمز بالدوین چطور نویسنده‌ای است؟ کامو گفت نویسنده خیلی خوبی است فقط ای کاش رنگ پوستش را فراموش کند. به نظر می‌رسد دوستان آفریقایی-آمریکایی خودشان بیشتر به شعله‌های این تفاوت نژادی می‌دمنند و شعله‌ورش می‌کنند». بون آپراکس جمعه در یک بیانیه با اشاره به اینکه آکادمی منتظر صنعت سینما نمی‌ماند، اعلام کرد فرایند تغییرات به صورت قابل‌ملاحظه‌ای ترکیب اعضای آکادمی را تغییر خواهد داد. نامزدهای جوایز اسکار از سوی بیش از شش هزار عضو آکادمی علوم و هنرهای سینمایی برگزیده می‌شوند که اغلب سفیدپوست، مرد و بالای ۵۰ سال هستند. پس از اعلام نامزدها و متعاقب آن بالاگرفتن اعتراض‌ها به ترکیب بیش‌از‌حد سفیدپوست نامزدها، کریس راک، مجری آفریقایی-آمریکایی اسکار، بیش از باقی افراد تحت فشار قرار گرفت و بسیاری خواستار کناره‌گیری او از اجرای این مراسم شدند. اما آکادمی علوم و هنرهای سینمای جمعه اعلام کرد راک این مراسم را اجرا خواهد کرد.

ژولی دلپی، نویسنده، کارگردان و بازیگر هم گفته دو سال پیش به تبعیض نژادی و جنسیتی اسکار اعتراض کرد ولی آن زمان رسانه‌ها به او انتقاد کردند. ژولی دلپی که تا‌به‌حال دو بار نامزد دریافت جایزه اسکار شده، در پثلی که در فستیوال فیلم ساندنس ترتیب داده شد گفت بعضی مواقع آرزو می‌کند آفریقایی-آمریکایی باشد و هیچ‌چیز بدتر از زن بودن در این کار نیست.

دلپی که نویسنده، کارگردان و بازیگری است که به خاطر نویسندگی‌اش در فیلم‌های «قبل از نیمه‌شب» و «قبل از غروب» نامزد دریافت جایزه اسکار شده، گفت: «سال‌ها پیش من چیزی درباره این گفتم که آکادمی خیلی سفیدپوست و مذکر است که واقعیت هم همین است و رسانه‌ها من را نکته‌کنه کردند. دلپی که در فرانسه به دنیا آمده، در ادامه گفت: جالب است، زن‌ها نمی‌توانند صحبت کنند. زن بودن از همه‌چیز سخت‌تر است. فمینیست‌ها کسانی هستند که مردم بیشتر از همه از آنها نفرت دارند. هیچ‌چیز بدتر از زن بودن در این کار نیست. من واقعا این را باور دارم. پیش از این داستینی هافمن، جورج کلونی و… نیز به موج این اعتراض‌ها پیوسته بودند.

همکاری متضفانه و عادلانه ایشان و همین‌طور هیات‌های کارشناسی در ارائه دلایل قاطع و مستدل و زحمات و کنکاش‌های فراوان و بررسی‌های متعدد آنان سپاسگزاری کنم. نکته قابل ذکر این است که باوجود نظر دادگاه بدوی با صدور دستور ممانعت پخش آثار فرهاد توسط صداوسیما، متأسفانه اهمیتی به این موضوع داده نمی‌شود». کاظمی یادآور شد که طبق اسناد، نوشته‌ها و مصاحبه‌های موجود، فرهاد در زمان حیات مخالفت خود را درباره پخش آثارش از صداوسیما مطرح و حتی در دوره قبل از انقلاب نیز این موضوع را روی صفحه صوتی اثر «شبان» سروده احمد شاملو به اتفاق همکاران موسوم به مثلث هنری «فرهاد، شهریار، اسفندیار» صریحا اعلام کرده بود: «تکنیسر و پخش به صورت نوار کاست و پخش از رادیو و تلویزیون ممنوع است». کاظمی در مورد دلیل این کار فرهاد گفت:«او عمیقا با استفاده ابرزاری از هنرمند مخالف بود. او حتی خاکسپاری در قطعه هنرمندان و برگزاری بزرگداشت برای هنرمندان را سوءاستفاده ابزاری و تحریف و وارونه‌سازی حقایق می‌نامید. او از این موضوع درد می‌کشید و سخت آزرده می‌شد». به گفته او دادگاه بعدی رسیدگی به این پرونده اردیبهشت سال ۹۵ برگزار خواهد شد. همچنین او به نقل از پوران کلفام، همسر فرهاد گفت: «در آینده نزدیک حقایق دیگری در زمینه تحریف و سوءاستفاده‌های مالی در کار نشر و پخش را روشن خواهد کرد و امید است علاقه‌مندان و دوستداران متعهد و معتقد به اصالت و رسالت هنر مردمی با روش‌هایی چون تحریم، مانع رشد و توسعه فرهنگ مبتنی بر تحریف و سوءاستفاده ابزاری و مادی باشند».

به یاد دوست

حدادعادل پیام تسلیت داد بدیعی از ابوالحسن نجفی‌گفت

● منوچهر بدیعی گفت با رفتن ابوالحسن نجفی قطعا فرهنگ ما، عالم قبلی نخواهد بود. منوچهر بدیعی، مترجم، همراهِ و همکار زنده‌یاد نجفی درباره او به خبرآنلاین گفت: «من یک دوستی ۵۹ساله با مرحوم ابوالحسن نجفی داشتم. ایشان برادر بزرگ فرهنگی من بودند. من برادر بزرگ‌تر ندارم و پنج برادر کوچک‌تر از خودم دارم و امروز احساس می‌کنم برادر بزرگ‌ترم را از دست داده‌ام».

او ادامه داد: «با رفتن ابوالحسن نجفی، قطعا عالم فرهنگ ما عالم قبلی نخواهد بود و چیز دیگری خواهد شد. درباره اینکه عالم فرهنگ چه خواهد بود، نمی‌توانم چیزی بگویم اما مسلما مثل قبل نخواهد بود و من هم بعد از رفتن ایشان، آدم گذشته نخواهم بود». بدیعی مهم‌ترین ویژگی شخصیتی ابوالحسن نجفی را در درجه اول، اعتدال دانست و گفت: «او برای اولین‌بار به ما یاد داد بد مطلق در جهان نیست و در تمام ۶۰ سالی که من به ایشان نگاه کردم، اعتدال را در ایشان دیدم. در مملکتی که اعتدال رسم معمول نیست و همیشه در افراط و تفریط به سر می‌بریم، زنده‌یاد ابوالحسن نجفی، شخصیتی منصف و معتدل بود. توانایی عجیبش در قضاوت متضفانه و تحمل اختلاف نظر، شگفت‌انگیز بود». این مترجم افزود: «اگر گاهی اختلاف نظری در زمینه زبان و ادبیات فارسی با مثلا یک رمان داشتیم، وقتی من این اختلاف نظر را بیان می‌کردم، هیچ‌گاه لجاج و عنادی نمی‌دیدم. در عین حفظ دیدگاه و استقلال فکری، تحمل و قدرت شکیبایی ایشان بی‌مانند بود».

پیام تسلیت حدادعادل

به دنبال درگذشت ابوالحسن نجفی، برخی از شخصیت‌های ادبی ایران در پیامی، درگذشت این مترجم و زبان‌شناس را تسلیت گفتند. غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی هم پیام تسلیتی منتشر کرد: «استاد ابوالحسن نجفی درگذشت. وی نویسنده‌ای توانا و ادیبی دانشمند و مترجم چیره‌دست و زبان‌شناسی صاحب‌نظر و افزون بر این همه، انسانی شریف و نجیب و بااخلاق بود. وی عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی و مدیر‌گروه ادبیات تطبیقی آن فرهنگستان نیز بود. فقدان تأثرانگیز او را به اهل فرهنگ و ادب تسلیت می‌گویم و برای آن شادروان آمرزش روان مسئلت می‌کنم». مجید غلامی‌لیسه، مدیرعامل مؤسسه خانه کتاب نیز با ارسال پیامی درگذشت استاد ابوالحسن نجفی را تسلیت گفت: «شنیدن خبر فقدان ادیب صاحب سبک و مترجم نامدار، استاد ابوالحسن نجفی، بسیار تأسف‌بار است. بی‌تردید درگذشت ایشان که نقش بسزایی در عرصه ترجمه، زبان‌شناسی، فرهنگ‌نویسی و ادبیات تطبیقی داشته‌اند، برای اهالی قلم، مایه تأثر است. این ضایعه را به خانواده محترم استاد ابوالحسن نجفی و تمام کسانی که با آثار ایشان انس داشته‌اند، تسلیت گفته و برای آن مرحوم مغفرت و برای بازماندگان صبر مسئلت دارم».

ابوالحسن عبیدظاهر جمعه، دوم بهمن‌ماه، در ۸۶سالگی در تهران درگذشت.

خبرسازان

عذرخواهی بابت یک یادداشت

● **گروه هنر:** روز گذشته در همین صفحه، یادداشتی با تیتر «مدرن‌ترین متن فارسی» به قلم آقای مهرداد احمدی‌شیخانی به چاپ رسید که نویسنده در آن برای ارج‌نهدان به متون گذشته فارسی و علی‌الخصوص «تاریخ بیهقی»، داستان‌نویسی معاصر ایران را نواخته و آثار نویسندگان بزرگ این‌مرزوبوم را فاقد ارزش و اهمیت دانسته بود. نویسنده از ادبیات کم‌سابقه‌ای برای توصیف آثار نویسندگان بزرگ ایران بهره برده بود؛ ادبیاتی که زینده روزنامه «شرق» نبوده و نخواهد بود. انتشار این یادداشت به‌خاطر کم‌سابقه‌ی آن است و البته بیش از این هم انتظاری از چنین ستونی نمی‌رود. ضمن عذرخواهی از خوانندگان یادآور می‌شویم چاپ این مطلب به‌هیچ‌وجه به معنای تأیید آن نیست.